

EU-rättslig bosättningsbedömning

Rättslig kvalitetsrapport

Utgivare: Försäkringskassan
Rättsavdelningen

Upplysningar: Anna-Klara Ericmats
010-116 16 14
anna-klara.ericmats@forsakringskassan.se

Pernilla Keinestam Lindell
010-116 97 33
pernilla.keinestam@forsakringskassan.se

Webbplats: www.forsakringskassan.se

Förord

Försäkringskassan har under det senaste året utvecklat en ny modell för systematisk kvalitetsutveckling. Modellen bygger på en kombination av lokala kvalitetsuppföljningar, uppföljning av kvalitetsindikatorer samt fördjupade rättsliga kvalitetsuppföljningar.

Rättsavdelningen ansvarar för de rättsliga kvalitetsuppföljningarna och kommer att genomföra mellan fyra och åtta sådana uppföljningar varje år. I denna rapport presenteras resultatet av en rättslig kvalitetsuppföljning av bedömningen av en persons stadigvarande bosättning inom ramen för EU:s förordningar (EG) nr 883/2004 och (EG) nr 987/2009.

Rapporten är skriven av Anna-Klara Ericmats och Pernilla Keinestam Lindell, rättsliga experter vid Rättsavdelningen. Ett tack riktas till övriga personer inom Försäkringskassan som har medverkat i gransknings- och analysarbetet.

Kjell Skoglund
Verksamhetsområdeschef
Verksamhetsområde Process- och socialförsäkringsjuridik,
Rättsavdelningen

Innehåll

Sammanfattning	5
Inledning	6
Bakgrund	6
Syfte	6
Metod.....	7
Om reglerna och handläggningen	9
Resultat	11
Hur ser utredningarna ut?	11
Är utredningarna tillräckliga?	13
Bedömningen av bosättning.....	15
Avslutande diskussion	20
Bilaga 1	22

Sammanfattning

I denna rapport redovisas en uppföljning som syftar till att undersöka den rättsliga kvaliteten i ärenden där Försäkringskassan utifrån EU-rättsliga regler har bedömt att den enskilde ska anses bosatt i Sverige.

Uppföljningen har omfattat ett slumpmässigt urval om 420 ärenden där en EU-rättslig bosättningsbedömning har gjorts enligt artikel 1.j i förordning (EG) nr 883/2004, i samband med fastställande av tillämplig lagstiftning enligt artikel 11.3.e i samma förordning. Det är bedömningar som har gjorts under perioden februari–april 2015 som omfattas. Urvalet omfattar endast ärenden där den enskilde i samband med en ansökan om förmån eller begäran om ett intyg om tillämplig lagstiftning har bedömts som bosatt i Sverige. Urvalet omfattar inte ärenden där handläggaren har bedömt att den enskilde inte är bosatt i Sverige. Ärenden som gäller flyttning från Sverige ingår inte i uppföljningen.¹

Resultatet visar att utredningen och bedömningen av bosättning behöver förbättras. I komplexa ärenden, där det finns indikationer på att den enskilde fortfarande har anknytning till något annat land, är utredningen ofta otillräcklig och det saknas ofta en utförlig helhetsbedömning av samtliga relevanta omständigheter. Motiveringen är i många ärenden bristfällig.

Folkbokföringen är den omständighet som handläggarna oftast tar hänsyn till i sin bedömning. Folkbokföringen kan visserligen ses som ett tecken på en persons avsikt, men ska inte på något sätt vara avgörande. Den EU-rättsliga bosättningsbedömningen ska göras utifrån andra kriterier än de som gäller för att bli folkbokförd i Sverige.

Det kan behövas kompetensutveckling för att stärka förmågan att utreda och bedöma på ett enhetligt och korrekt sätt. Den blankett som används för att hämta in uppgifter kan också behöva utvecklas för att underlätta för handläggarna att få in tillräckliga uppgifter.

För att uppnå en ökad kompetens kan man behöva se över det stöd som finns i vägledning och processbeskrivning. Bland annat kan man behöva ta ställning till och förtydliga vad som avses med faktisk bevisning, vilka underlag som krävs och hur man ska förhålla sig till underlag på annat språk. För att stärka kompetensen kan man även behöva genomföra utbildningsinsatser. Eftersom reglerna innehåller ett stort bedömningsutrymme skulle likaseminarier också kunna vara en bra metod för att uppnå enhetligare bedömningar. Lokala kvalitetsuppföljningar är också ett viktigt instrument för att utveckla kvaliteten.

---

¹ Den statistik som lämnas i svar på regeringsuppdrag *Utredning av stadigvarande bosättning*, dnr 005766-2015 omfattar även ärenden som gäller flyttning från Sverige.

Inledning

Bakgrund

Enligt Försäkringskassans arbetsordning ansvarar Rättsavdelningen för rättslig kvalitetsuppföljning och återkoppling. Rättslig kvalitetsuppföljning är en av tre delar i Försäkringskassans modell för systematisk kvalitetsutveckling, som även inkluderar lokala kvalitetsuppföljningar och uppföljning av kvalitetsindikatorer. Den rättsliga kvalitetsuppföljningen syftar till att ge fördjupad kunskap inom områden där det finns tecken på brister i rättstillämpningen.

Denna fördjupade rättsliga kvalitetsuppföljning har delvis sin bakgrund i ett regeringsuppdrag i regleringsbrevet för år 2015. Uppdraget innebär att Försäkringskassan senast den 1 oktober 2015 ska redovisa hur myndigheten arbetar för att säkerställa kvalitet och likformighet i enskilda ärenden där en bedömning av en persons stadigvarande bosättning görs inom ramen för EU:s förordningar (EG) nr 883/2004 och (EG) nr 987/2009. I uppdraget ingår även att redovisa vilka underlag och kontakter myndigheten använder sig av vid en sådan prövning.

En annan bakgrund är att Rättsavdelningen har fått signaler från verksamheten om att det EU-rättsliga bosättningsbegreppet anses svårt att tillämpa, och att det därför kan finnas risk för kvalitetsbrister i tillämpningen. Det kan hänga samman med att regelverket är komplext och innehåller ett stort bedömningsutrymme.

Försäkringskassan har tidigare bedömt bosättning enligt svensk lagstiftning, även i samband med att man tillämpat samordningsbestämmelserna i EU:s förordningar (EG) nr 883/2004 och (EG) nr 987/2009. Efter ett antal kammarrättsdomar som tydliggjorde att bosättningsbedömningen i stället ska göras utifrån det EU-rättsliga begreppet stadigvarande bosättning ändrade Försäkringskassan sina rättsliga styrdokument under år 2013. Försäkringskassan har alltså tillämpat det EU-rättsliga begreppet under en begränsad tid, vilket också gör att det kan finnas skäl att följa upp det faktiska genomslaget för förändringen.

Syfte

Uppföljningen syftar till att ge fördjupad kunskap om kvaliteten i bedömningar av en persons stadigvarande bosättning som görs inom ramen för EU:s förordningar (EG) nr 883/2004 och (EG) nr 987/2009.

Metod

Urval

Uppföljningen har omfattat ett slumpmässigt urval om 420 ärenden där det har registrerats att en EU-rättslig bosättningsbedömning har gjorts enligt artikel 1.j i förordning (EG) nr 883/2004 i samband med fastställande av tillämplig lagstiftning enligt artikel 11.3.e i samma förordning. Det är bedömningar som har gjorts under perioden februari – april 2015 som omfattas.²

Det är bara ärenden där denna bedömning har gjorts med anledning av att den enskilde, i samband med en ansökan om förmån eller begäran om intyg om tillämplig lagstiftning, har bedömts som bosatt i Sverige som omfattas. Urvalet omfattar alltså inte ärenden där handläggaren har bedömt den enskilde som inte bosatt i Sverige. Urvalet omfattar inte heller ärenden som gäller flyttning från Sverige.

Anledningen till att vi inte inkluderat ärenden som gäller flyttning från Sverige är att vi har bedömt att kvaliteten i ärenden där den enskilde vill tillhöra svensk socialförsäkring är prioriterad ur ett kvalitetsperspektiv. Ärenden om förmån eller begäran om intyg där handläggaren har bedömt den enskilde som inte bosatt i Sverige registreras inte som bosättningsbedömningar i Försäkringskassans ärendehanteringssystem och har därför inte inkluderats i urvalet.

En EU-rättslig bosättningsbedömning aktualiseras också i ärenden där den enskilde arbetar i två eller flera länder inom EU/EES. Det regleras i artikel 13 i förordning (EG) nr 883/2004, och de ärendena ingår alltså inte i urvalet. Anledningen till att vi valt att inte inbegripa dessa ärenden är att utredningen och bedömningen i dessa fall är mer komplex. Det förekommer även att en EU-rättslig bosättningsbedömning görs i förmånsärenden där rätten till förmån är beroende av var personen är bosatt. Eftersom dessa bosättningsbedömningar är svåra att söka ut i Försäkringskassans ärendehanteringssystem har vi valt att inte inkludera dem i urvalet.

I urvalet föll 14 ärenden (3 procent) bort. Det var huvudsakligen felregistrerade ärenden, där någon EU-rättslig bosättningsbedömning inte hade gjorts utan där man i stället hade prövat om den enskilde är att anse som bosatt i Sverige enligt bestämmelserna i socialförsäkringsbalken. I ett av ärendena handlade det i stället om att man inte gjort någon EU-rättslig bosättningsbedömning under den period som urvalet avsåg utan bara ändrat ett datum i ärendet under den aktuella perioden.

---

² Den statistik som lämnas i svar på regeringsuppdrag *Utredning av stadigvarande bosättning*, dnr 005766-2015 omfattar även ärenden som gäller flyttning från Sverige.

Aktgranskning

Granskningsarbetet har utförts av sju processförare som alla har mycket goda kunskaper inom det aktuella rättsområdet. Varje granskare har granskat en sjundedel av ärendena och fördelningen av ärenden mellan granskarna har varit slumpmässig.

Granskningen har utförts utifrån ett i förväg framtaget frågeformulär. Frågorna har testats och reviderats innan granskningen startade. Kalibrering av granskarnas bedömningar har skett genom en provgranskning där de granskade samma ärenden. Resultatet jämfördes och diskuterades, vilket också resulterade i några förtydliganden i formuläret. Frågeformuläret finns i bilaga 1.

Granskarna har tagit del av de ärenden som omfattas av granskningen via ärendehanteringssystemet ÄHS och det webbaserade verktyget Easy-research har använts för att genomföra granskningen.

Frågeformuläret består till viss del av bedömningsfrågor, där det inte nödvändigtvis finns ett rätt eller fel svar. Eftersom det inte finns något facit omgärdas bedömningarna av en viss osäkerhet.

Gemensam analys

Efter att granskningsfasen avslutats genomfördes ett analysmöte där flertalet av granskarna deltog. Vid mötet gick vi tillsammans igenom resultaten och fångade upp iakttagelser som de gjort under granskningen.

Om reglerna och handläggningen

Lagvalsreglerna om tillämplig lagstiftning i förordning (EG) nr 883/2004 och förordning (EG) 987/2009 syftar till att säkerställa att den som rör sig över landsgränserna inom EU/EES varken står utan socialförsäkring eller omfattas av mer än ett lands socialförsäkring. Reglerna utgår från principen om att lagstiftningen i det land där den enskilde arbetar ska tillämpas. Lagstiftningen i bosättningslandet ska dock tillämpas om den enskilde inte arbetar. Om den enskilde arbetar i två eller flera medlemsstater är bosättningen en faktor som har betydelse för vilket lands lagstiftning som ska tillämpas. (Artikel 13 i förordning (EG) nr 883/2004)

Bedömning av bosättning enligt EU-reglerna sker alltså i samband med att Försäkringskassan ska ta ställning till om en person som inte arbetar endast i Sverige eller endast i något annat land ska omfattas av den svenska socialförsäkringen. Bosättningsbedömningen kan också göras i samband med att den enskilde begär en sådan förmån, t.ex. rehabilitering, som kan beviljas i bosättningslandet även om man enligt lagvalsreglerna omfattas av ett annat lands socialförsäkring på grund av arbete.

I artikel 1 j i förordning (EG) nr 883/2004 definieras bosättning som den ort där den enskilde är stadigvarande bosatt. Begreppet stadigvarande bosatt är ett EU-rättsligt begrepp som innebär att bedömningen ska göras utifrån var den enskilde har ett varaktigt centrum för sina intressen. Den bedömningen ska göras genom en sammanvägning av olika faktorer där ingen enskild omständighet är avgörande. Av artikel 11.1 i förordning (EG) nr 987/2009 framgår att om två eller flera medlemsländers institutioner har skilda uppfattningar, ska dessa institutioner i samförstånd fastställa var den enskilde har sina huvudsakliga intressen. Prövningen ska göras utifrån en samlad bedömning av relevanta fakta, vilka kan utgöras av de kriterier som framgår av artikeln. Även om det inte alltid rör sig om en situation där Sverige och ett annat medlemsland har skilda uppfattningar om var en person kan anses bosatt kan Försäkringskassan hämta ledning i artikel 11 i förordning (EG) nr 987/2009 för bedömning av bosättningen.

I artikel 11 i förordning (EG) nr 987/2009 framkommer följande omständigheter som kan beaktas vid bedömning av bosättning. Listan är inte uttömmande utan utgör endast exempel på faktorer som kan beaktas. De olika faktorerna har inte alltid samma vikt och betydelse och det råder inte heller någon hierarki mellan dem.³

---

³ EU-kommissionen, *Praktisk vägledning om den lagstiftning som gäller i Europeiska unionen (EU), Europeiska samarbetsområdet (EES) och Schweiz*, 2013.

- Vistelsens varaktighet och kontinuitet på de berörda medlemsstaternas territorier
- Personens situation inbegripet
  - Verksamhetens särskilda karaktär, särskilt platsen där verksamheten vanligtvis utövas, verksamhetens stadigvarande karaktär och ett anställningsavtals varaktighet
  - Personens familjesituation och familjeband
  - Utöandet av oavlönad verksamhet
  - När det gäller studerande, deras inkomstkälla
  - Personens bostadsförhållanden, särskilt huruvida bostaden är av permanent karaktär
  - Det medlemsland där personen anses bosatt för skatteändamål

Det framgår även i samma artikel att om institutionerna inte kan komma överens om var personen är bosatt utifrån ovan nämnda kriterier ska personens avsikter såsom det framgår av samtliga omständigheter beaktas. Särskilt skälen till varför personen har flyttat anses vara avgörande för att fastställa bosättningslandet.

Resultat

I urvalet fanns två ärenden där handläggaren bedömt att den enskilde är bosatt i ett annat land. Detta handlar om registreringar som har gjorts trots att det i handlägningsprocessen framkommer att sådan registrering endast ska göras om den enskilde bedöms som bosatt i Sverige. Eftersom en bosättningsbedömning ändå har gjorts enligt det EU-rättsliga regelverket finns dessa två ärenden med i resultatredovisningen. Det fanns också två ärenden där man inte har tagit ställning alls till bosättningen och de ärendena finns därför inte med i resultatredovisningen.

Prövningen om bosättning uppkommer i samband med att den enskilde ansöker om en socialförsäkringsförmån eller begär att få ett intyg om att hen omfattas av svensk socialförsäkring. Bland ärendena som ingår i uppföljningen uppger granskarna att det var relativt vanligt att den enskilde ansökte om tandvårdsbidrag, bostadsbidrag, barnbidrag eller EU-kort och att detta initierade bosättningsbedömningsärendet.

I elva procent av ärendena som ingår i uppföljningen har en bosättningsbedömning gjorts trots att den enskilde arbetar och därmed omfattas av arbetslandets lagstiftning. Det framkom inte i dessa ärenden vad orsaken var till att handläggaren ändå gjorde en bedömning av var den enskilde var bosatt. Det kan ändå ha varit riktigt att pröva bosättningen, om hen har ansökt om en sådan socialförsäkringsförmån som kan betalas ut vid bosättning i Sverige trots att man omfattas av arbetslandets lagstiftning. Dessa ärenden är inkluderade i resultatredovisningen nedan.

Hur ser utredningarna ut?

Utredningarna i ärendena baseras till största del på blankett FK5456 som innehåller uppgifter för utredning av försäkringstillhörighet. Blanketten fanns i 98 procent av ärendena som ingår i uppföljningen.

Även blankett FK5459 som innehåller uppgifter vid flytt till eller bosättning i ett annat land förekom, trots att urvalet endast bestod av inflyttningsärenden. Detta var dock endast aktuellt i en procent av ärendena.

I ärendena som ingår i uppföljningen har det även förekommit andra blanketter. E001 används som komplement till andra blanketter eller för utbyte av uppgifter mellan institutioner om dessa uppgifter inte finns på någon annan blankett och den förekom i 19 procent av ärendena. E104 är ett intyg för sammanläggning av försäkrings-, sysselsättnings-, eller bosättningsperioder som ofta används för att intyga när försäkringen upphörde i tidigare arbets- och/eller bosättningsland. En sådan blankett förekom i 14 procent av ärendena. E121 är ett intyg för registrering av pensionstagare och deras familjemedlemmar och för uppdatering av listor, och förekom i en procent av ärendena. Det har även förekommit andra typer av blanketter,

bl.a. från Skatteverket eller från den norska arbets- och välfärdsförvaltningen (NAV). I en procent av ärendena fanns inte någon blankett, och i de ärendena hade handläggaren i stället fått in uppgifter via e-post och hanterade hela ärendet i journalen.

Normalt utbyts information med det andra landet via blanketter, men i tre procent av ärendena har man haft en dialog med det andra landet på annat sätt. De få tillfällen då ytterligare dialog har varit aktuell har främst handlat om ärenden där handläggaren har begärt uppgifter från det andra landet via en blankett men inte fått svar, trots påminnelser. Handläggaren har då slutligen ringt per telefon till det andra landet och på så sätt fått svar på sin fråga. Vanligen är det uppgifter om när försäkringen upphörde i det andra landet som Försäkringskassan efterfrågar för att undvika att den enskilde blir dubbelt försäkrad. Granskarna anger att de i många ärenden har sett att det är svårt att få in svar från det andra landet. Det tar lång tid och handläggarna skickar påminnelser. När de inte har fått svar trots påminnelser är det vanligt att de anger i journalen att de inte har fått svar från det andra landet och att den uppgift de väntat på inte längre bedöms vara nödvändig för att kunna ta ställning till bosättningen. De tar därefter ställning till bosättningen på befintliga uppgifter i ärendet.

De uppgifter som finns med i ärendena och som generellt kan ligga till grund för bedömningen av bosättning anges i tabellen nedan. I uppföljningen har granskarna kunnat ange att det har funnits en viss typ av uppgifter i ärendet, även om de inte har bedömt att uppgiften är tillräcklig för att kunna ta ställning till var den enskilde är bosatt. Om det har funnits uppgifter om att den enskilde t.ex. *inte* har någon bostad i det andra landet har granskaren angett att det finns uppgift i ärendet om bostadsförhållanden i det andra landet.

Typ av uppgift	Andel av ärendena, %
Familjeförhållanden	97
Vistelsens varaktighet i Sverige	93
Den enskildes avsikt	93
Anställningssituation	86
Bostadsförhållanden i Sverige	82
Vistelsens varaktighet i det andra landet	60
Bostadsförhållanden i andra landet	45
Beskattnings	39
Inkomstförhållanden	35
Skälen till att den enskilde flyttat	10
Studerandes inkomstkälla	9
Oavlönad verksamhet	0

Det är vanligt förekommande att det finns uppgifter om familjeförhållanden, vistelsens varaktighet i Sverige och den enskildes avsikt om var hen anser sig vara bosatt. Värt att notera är ändå att det förekommer ärenden där handläggaren inte har någon information om hur länge den enskilde förväntas stanna i Sverige, men den enskilde har ändå bedömts vara bosatt här.

Uppgifter om studerandes inkomstkälla finns i 9 procent av ärendena. Vi har inga uppgifter om hur många av ärendena som gäller studerande och det går därför inte att dra några slutsatser om hur vanligt förekommande uppgiften är i studerandeärenden.

Informationen som finns i ärendena styrs till största del av blanketten med uppgifter för utredning av försäkringstillhörighets utformning. Om blanketten är knapphändigt ifylld är det vanligt att handläggaren skickar en ny blankett eller en kopia av blanketten till enskilde för komplettering. Det är ovanligt att handläggaren har telefonkontakt med den enskilde. Eftersom blanketten inte efterfrågar uppgifter om exempelvis oavlönad verksamhet så har det inte heller funnits sådana uppgifter i något av ärendena som ingår i uppföljningen. Även uppgifter om beskattning är något som inte förekommer i särskilt stor utsträckning och det beror sannolikt på hur blanketten är uppbyggd där frågorna om beskattning är sammankopplade med uppgifter om arbete.

Granskarna uppger även att det fortfarande finns en äldre version av blanketten i bruk och den ger mer knapphändig information. Ofta utgår handläggaren från de uppgifter som framkommer i den blanketten och kompletterar inte med den nya versionen av blanketten.

Är utredningarna tillräckliga?

Granskarna har fått bedöma om utredningen är tillräcklig i varje enskilt ärende för att Försäkringskassan ska kunna ta ställning till var den enskilde är bosatt.

Försäkringskassan har i handläggningen haft utgångspunkten att förlita sig på att den enskilde lämnar fullständiga och korrekta uppgifter. Granskarna har också tagit detta som utgångspunkt och har generellt sett inte krävt att uppgifterna ska styrkas med intyg för att kunna läggas till grund för bedömningen. Bedömningen om utredningen är tillräcklig har alltså utgått från de uppgifter som finns i ärendet.

Den enskildes avsikt ska vara avgörande om beaktande av olika kriterier som grundar sig på relevanta fakta inte leder till en tydlig lösning. I EU-kommissionens vägledning⁴ lyfter man fram att den enskildes avsikt måste bedömas så som den framgår av samtliga omständigheter. Man påpekar att det betyder att den måste styrkas med faktisk bevisning och bara kan beaktas om den stöds av objektiva fakta och omständigheter. Det räcker alltså inte att en person själv anger att hen är eller vill vara bosatt på en viss ort.

Det fanns sällan faktisk bevisning i ärendena. Den typ av faktisk bevisning som förekom var i princip enbart uppgift om folkbokföring och intyg från annat land om när försäkringen upphört där. Handläggaren får uppgift om

---

⁴ EU-kommissionen, *Praktisk vägledning om den lagstiftning som gäller i Europeiska unionen (EU), Europeiska samarbetsområdet (EES) och Schweiz*, 2013.

den enskildes folkbokföringsadress direkt i ÄHS och i den mån handläggaren har hänvisat till folkbokföringen som en faktor i bedömningen har det alltså i granskningen ansetts finnas faktisk bevisning. Om handläggaren har hänvisat till att den enskilde inte längre omfattas av försäkringen i ett annat EU/EES-land och det finns intyg från det andra landet om det så har det också ansetts finnas faktisk bevisning. I några få ärenden fanns det någon annan typ av faktisk bevisning (anställningsavtal eller intyg om studiemedel) som den enskilde självant skickat in. Det förekom inte i något ärende att handläggaren begärt att den enskilde skulle styrka sina uppgifter med hyresavtal, intyg om sysselsättning/inkomst eller liknande.

Granskarna har utifrån den information som funnits i ärendet ansett att flertalet ärenden är enkla att bedöma. Det handlar om ärenden där det inte finns några impulser om att den enskilde har någon anknytning till ett annat land. Det finns även ärenden som framstår som svårare att bedöma och som kräver mer utredning än de enkla ärendena.

I knappt vart femte ärende (18 procent) har granskarna bedömt att det saknas utredning för att ta ställning till var den enskilde är bosatt. Detta handlar främst om de mer svårbedömda ärendena där det finns impulser om att den enskilde har någon anknytning till ett annat land. I resterande 82 procent av ärendena bedömer granskarna att ärendet är tillräckligt utrett för att kunna ta ställning till var den enskilde är bosatt. Granskarna uppger att det är främst vad de anser vara enkla ärenden som de har bedömt är tillräckligt utredda.

Tabellen nedan visar vilka uppgifter som granskarna har angett att de saknade i de ärenden som de inte bedömde var tillräckligt utredda.

Typ av uppgift	Andel av ärendena där det inte fanns tillräckliga uppgifter, %
Bostadsförhållanden i Sverige	45
Underlag från annan medlemsstat	44
Bostadsförhållanden i andra landet	34
Familjeförhållanden	34
Skälen till att den enskilde flyttat	32
Anställningssituation	27
Vistelsens varaktighet i Sverige	26
Vistelsens varaktighet i det andra landet	25
Den enskildes avsikt	23
Inkomstförhållanden	11
Annat	11
Oavlönad verksamhet	3
Studerandes inkomstkälla	1
Beskattning	0

Det har främst handlat om uppgifter om bostadsförhållanden, både i Sverige och i det andra landet, underlag från annan medlemsstat, uppgifter om familjeförhållanden och skälen till att den enskilde har flyttat som granskarna har bedömt varit bristfälliga eller saknats helt.

I de ärenden där granskarna bedömt att det saknats underlag från annan medlemsstat har det t.ex. handlat om att det har behövts uppgift om hur det andra landet ser på försäkringstillhörigheten eller om den enskilde har någon förmån från det andra landet. Det kan också handla om underlag från annan medlemsstat på annat språk som inte har översatts och därför inte har ansetts tillföra någon information för bosättningsbedömningen. Granskarna har noterat att handlingar på andra språk inte alltid översatts och att det inte heller framgår av akten hur handläggaren har uppfattat innehållet i handlingen. I vissa fall har handläggare översatt handlingen med hjälp av Google translate.

Granskarna uppger att det exempelvis har förekommit ärenden där den enskilde inte har fyllt i några uppgifter om bostadsförhållanden i blanketten, eller där uppgifterna har varit väldigt ospecificerade, och handläggaren har inte gjort några kompletteringar för att få sådana uppgifter. Även uppgifter om familjeförhållanden har saknats, vilket har försvårat bedömningen av var den enskilde ska anses vara bosatt enligt granskarna.

Granskarna har även saknat uppgifter om skälen till att den enskilde har flyttat. Granskarna uppger att det ofta går att utläsa vad den direkta orsaken till flytten är, t.ex. att den enskilde ska flytta till Sverige för att söka arbete, men att orsaken till varför hen väljer att söka arbete just i Sverige inte framkommer. Informationen är generellt sett knapphändig i ärendena och det är svårt att få en tydlig bild av den enskildes situation för att kunna bedöma var hen ska anses vara bosatt. Bedömningen är lättare att göra om skälen till flytten framkommer. Detta frågas inte efter i blanketten och därför saknas uppgiften ofta.

Det har endast funnits ett fåtal ärenden där granskarna har saknat uppgifter om studerandes inkomstkälla eller uppgifter om oavlönad verksamhet och inte i något ärende har uppgifter om beskattning varit av sådan vikt att de har saknats för att bedömningen av bosättning skulle kunna göras.

När granskarna har svarat att de saknat annat underlag har det bl.a. handlat om ärenden där den enskilde uppgett att de söker arbete, men det har inte funnits några uppgifter från Arbetsförmedlingen. Ett annat exempel är att det helt har saknats uppgifter om vilken typ av studier som den enskilde ska genomföra, och var de ska genomföras. Detta är exempel på sådan information som inte vanligen efterfrågas i ärendena, men som granskarna har angett att de saknat för att kunna ta ställning till bosättningen i just dessa ärenden.

Bedömningen av bosättning

I de ärenden där granskarna har bedömt att utredningen är tillräcklig för att kunna ta ställning till den enskildes bosättning har de även fått ta ställning till om de instämmer i handläggarens bosättningsbedömning. I alla utom ett av dessa ärenden har granskarna angett att de skulle göra samma bedömning som handläggaren om var den enskilde är bosatt.

De ärenden där utredningen bedömts vara tillräcklig var huvudsakligen sådana som granskarna refererar till som enkla ärenden. Det var ärenden där

det inte fanns några indikationer på att den enskilde fortfarande hade anknytning till något annat land. Att granskarna i hög grad instämmer i bedömningen i dessa ärenden är inte förvånande. I de mer komplexa ärendena, där det fanns indikationer på att den enskilde hade anknytning till något ytterligare land, bedömdes utredningen oftast som otillräcklig och granskarna tog då inte ställning till om handläggarens bosättningsbedömning var korrekt.

De ärenden där granskarna angett att utredningen var tillräcklig och att de skulle göra samma bedömning som den som handläggaren har gjort, om var den enskilde är bosatt, har bl.a. innefattat ärenden där den enskilde har arbetat och granskaren har bedömt att bosättningsbedömningen varit onödig att genomföra. Det har även funnits ett antal ärenden där granskarna har hållit med om bedömningen om var den enskilde ska anses vara bosatt, men att de har bedömt att bosättningen skulle ha bedömts från en annan tidpunkt.

Motiveringen ofta bristfällig

I de ärenden där granskarna bedömde att utredningen var tillräcklig för att bedöma den enskildes bosättning fick de också ta ställning till om handläggarens motivering höll god kvalitet. Med god kvalitet menas här att handläggaren har motiverat sitt ställningstagande genom att på ett begripligt sätt förklara hur de olika kriterierna som man tagit hänsyn till i bedömningen står sig mot varandra och varför man kommer fram till den slutliga bedömningen om bosättning.

Granskarna bedömde att handläggarens motivering var bristfällig i 45 procent av ärendena och i övriga 55 procenten var den av god kvalitet. I de bristfälliga ärendena var det antingen svårt att förstå varför handläggaren hade gjort sitt ställningstagande eller så hade handläggaren utelämnat viktiga omständigheter i sin motivering. Enligt granskarna finns det ganska många ärenden där de instämt i slutsatsen om var den enskilde ska anses bosatt men där de kommit fram till den slutsatsen på andra grunder än handläggaren.

Faktorer som lyfts fram i motiveringen

Bosättning definieras i artikel 1.j i förordning (EG) nr 883/2004 och innebär den ort där en person är stadigvarande bosatt. Bedömningen av bosättning vid tillämpningen av förordningen ska göras på grundval av alla relevanta omständigheter. De kriterier som nämns i artikel 11 i förordning (EG) nr 987/2009 är inte uttömmande och det finns inte någon hierarki mellan dem. De kriterier som nämns är inte heller tillämpliga i alla situationer. Man måste alltså göra en bedömning i det enskilda fallet, utifrån vad som är relevant i just det fallet.

Tabellen nedan redovisar de faktorer som handläggarna hänvisar till i motiveringen av bosättningsbedömningen samt i vilken andel av ärendena som varje faktor finns med som en del av motiveringen. Siffrorna avser samtliga granskade ärenden, även ärenden där utredningen bedömts som otillräcklig och ärenden där kvaliteten i motiveringen varit bristfällig.

Kriterium	Andel av ärendena, %
Folkbokföringen	44
Familjeförhållanden	41
Vistelsens varaktighet i Sverige	33
Anställningssituation	29
Den enskildes avsikt	20
Bostadsförhållanden i Sverige	17
Annat	13
Bostadsförhållanden i andra landet	5
Studerandes inkomstkälla	3
Inkomstförhållanden	3
Vistelsens varaktighet i det andra landet	2
Skälen till att den enskilde flyttat	2
Beskattning	0
Oavlönad verksamhet	0

Folkbokföringen är den faktor som handläggarna oftast, i nästan hälften av ärendena, hänvisar till i sin motivering till var den enskilde anses bosatt. Granskarnas bild är att det finns skillnader i hur handläggarna förhåller sig till folkbokföringen. Granskarnas intryck är att vissa handläggare fäster mycket stor vikt vid folkbokföringen medan andra tillmäter den mindre betydelse.

Den enskildes familjeförhållanden är också något som är vanligt att väga in. Handläggaren kan t.ex. framhålla att hen är ensamstående eller att hens familj också finns i Sverige.

Vistelsens varaktighet i Sverige nämns ofta som en faktor i motiveringen till bosättningsbedömningen. Det handlar vanligen om att handläggaren hänvisar till att den enskilde själv har angett att hen ska bo i Sverige tills vidare.

Att handläggaren har tagit hänsyn till den enskildes anställningssituation vid bedömningen förekommer i relativt stor utsträckning, i nästan vart tredje ärende har detta varit aktuellt. Det kan vara att handläggaren hänvisar till att den enskildes anställning i ett annat land har upphört eller att det finns uppgifter om att hen söker arbete i Sverige.

Den enskildes avsikt hänvisar man till i en femtedel av ärendena. Man lutar sig då i stort sett alltid mot att den enskilde själv har uppgett att hen avser att bo i Sverige tills vidare. Någon mer utförlig bedömning av personens avsikt ”såsom den framgår av samtliga omständigheter” förekommer i princip inte.

Bostadsförhållandena i Sverige omnämns i motiveringen i knappt en femtedel av ärendena. Det kan t.ex. handla om att handläggaren lyfter fram att den enskilde uppgett att hen hyr en bostad i Sverige.

I några få procent av ärendena (3 procent) förekom det resonemang om försörjning under studier i motiveringen. Eftersom det inte finns uppgift om hur stor andel av ärendena som avsåg studerande så är det svårt att dra några slutsatser av den siffran.

Däremot kan man konstatera att det generellt var ovanligt att man resonerade om den enskildes inkomstförhållanden. Hur en person som inte är yrkesverksam försörjer sig tycks alltså inte anses som viktigt när man tar ställning till var en person har varaktigt centrum för sitt intresse. Det var också ovanligt att man i motiveringen resonerade om hur ofta och hur länge den enskilde skulle vistas i det andra landet och vilka skäl den enskilde uppgett för flytten till Sverige.

Inte i något ärende framgick det att handläggaren hade vägt in var den enskilde betalade skatt eller om den enskilde utförde någon oavlönad verksamhet i något av länderna.

Kategorin ”annat” (13 procent av ärendena) innefattar huvudsakligen ärenden där eventuell socialförsäkring i annat EU-land varit en faktor som handläggaren tagit hänsyn till. Det är ärenden där handläggaren helt eller delvis har motiverat sitt ställningstagande om att den enskilde ska anses bosatt i Sverige med att hen inte är försäkrad i något annat EU/EES-land. Det förekommer att handläggaren har fått besked från det andra landet om att försäkringen där har upphört från och med en viss tidpunkt och det förekommer också att handläggaren utgår från uppgifter som den enskilde själv har lämnat om när försäkringen i det andra landet upphörde. Det förekommer dessutom ärenden där handläggaren inte har några konkreta uppgifter om försäkring i annat land men skriver att det är ”osannolikt” att den enskilde omfattas av något annat lands socialförsäkring. I den här kategorin finns också några ärenden där handläggaren har hänvisat till att den enskilde har fått uppehållstillstånd i Sverige eller att hen vistas lagligt här.

I en fjärdedel av ärendena (26 procent) gick det inte alls att utläsa vilka faktorer handläggaren vägt in i bosättningsbedömningen. I dessa ärenden kan handläggaren ha nämnt eller diskuterat olika omständigheter tidigare i journalen, men i bedömningen av var den enskilde är bosatt framgår inte hur handläggaren kommer fram till sitt ställningstagande.

Granskarnas iakttagelse är att det finns en förbättringspotential när det gäller att analysera de uppgifter som finns i ärendet och väga dem mot varandra. De har noterat att handläggarna främst lyfter fram uppgifter om att ett visst förhållande föreligger, t.ex. att den enskilde är folkbokförd i Sverige eller att hen uppgett sig ha för avsikt att stanna i Sverige tills vidare. Uppgifter om att det t.ex. *inte* finns bostad i det andra landet eller att det *inte* finns några familjemedlemmar som bor kvar där, lyfter handläggarna mera sällan fram. Det finns några ärenden där det framgår att handläggaren har gjort en utförlig helhetsbedömning utifrån samtliga relevanta faktorer men granskarna bedömer att det i merparten av ärendena finns utrymme för förbättring.

Faktisk bevisning

I uppföljningen har vi noterat att de faktorer som handläggaren hänvisat till i sitt ställningstagande inte alltid stöds av faktisk bevisning. I ungefär en tredjedel av ärendena (32 procent) hade handläggarens bedömning inte i något avseende stöd i faktisk bevisning. I 60 procent av ärendena fanns det faktisk bevisning avseende *någon* av de faktorer som lagts till grund för bedömningen, och i åtta procent av ärendena fanns det objektiv grund för alla faktorer som beaktats. Den faktiska bevisning som förekom var i princip endast uppgift om folkbokföring och intyg från annat land om när försäkringen upphört där (läs mer om detta ovan under rubriken *Är utredningarna tillräckliga?*).

Avslutande diskussion

Urvalet för denna uppföljning har begränsats till ärenden där den enskilde i samband med en ansökan om förmån eller begäran om ett intyg om tillämplig lagstiftning har bedömts som bosatt i Sverige. Ärenden där den enskilde inte bedöms som bosatt i Sverige registreras inte som en bosättningsbedömning i Försäkringskassans ärendehanteringssystem. Det har därför inte varit möjligt att inkludera sådana ärenden i urvalet. Att vissa bedömningar inte registreras och därmed inte är möjliga att söka ut gör det svårt att granska kvaliteten i dessa ärenden. Att utöka de registreringar som görs skulle förbättra statistiken, men det skulle sannolikt medföra ökade handläggningskostnader. Det kan dock finnas anledning att titta närmare på om detta behöver åtgärdas och i så fall hur.

Uppföljningen visar att Försäkringskassan vid bedömningen av att en enskild ska anses bosatt i Sverige enligt förordning 883/2004 i princip alltid förlitar sig på de uppgifter som hen själv har lämnat. Dessa uppgifter, tillsammans med uppgifter om folkbokföringen, läggs till grund för bedömningen utan att den enskilde behöver styrka sina uppgifter.

Folkbokföringen är den omständighet som oftast framkommer som motivering till varför handläggaren bedömer att den enskilde ska anses bosatt i Sverige vid tillämpningen av det EU-rättsliga bosättningsbegreppet. Reglerna om folkbokföring skiljer sig dock från de EU-rättsliga reglerna om bosättningsbedömning. För att bli folkbokförd krävs enligt 3 § folkbokföringslagen (1991:481) att man under minst ett års tid kan antas regelmässigt tillbringa sin dygnsvila i Sverige. Med att regelmässigt tillbringa sin dygnsvila avses att man normalt tillbringar dygnsvilan här minst en gång i veckan. När man prövar bosättningen enligt förordning (EG) nr 883/2004 ska man i stället ta ställning till var den enskilde stadigvarande bor och har centrum för sina intressen. Även om en person ska vara folkbokförd i Sverige innebär det inte med automatik att hen också ska anses stadigvarande bosatt här i EU-rättslig mening.

Försäkringskassans prövning av bosättning görs normalt i samband med en ansökan om en socialförsäkringsförmån och är direkt avgörande för den sökandes möjligheter att få förmånen. Kraven på noggrann utredning bör därför ställas högt.

I uppföljningen har utredningen bedömts vara otillräcklig för att bedöma den försäkrades bosättning i knappt en femtedel av ärendena. Detta har oftast handlat om mer komplexa ärenden där det framkommit att den enskilde även har anknytning till ett annat land. Resultatet bör ses mot bakgrund av att granskarna noterat att det finns en betydande grupp ärenden som får anses vara av enklare beskaffenhet, där det inte finns några indikationer på fortsatt anknytning till något annat land. I sådana ärenden har granskarna bedömt att de uppgifter som den enskilde lämnat har varit

tillräckliga för att ta ställning i ärendet, även om det inte funnits någon faktisk bevisning som styrkt uppgifterna. I uppföljningen har vi inte ställt några krav på faktisk bevisning angående de uppgifter som har lämnats.

För att i ett tidigt skede få in tillräckliga uppgifter för att bedöma den försäkrades bosättning kan blankett FK 5456 *Uppgifter för utredning av försäkringstillhörighet* behöva ses över. På så sätt kan man förebygga att resurser och tid behöver läggas på komplettering i efterhand. Vår bedömning är att blanketten i sin nuvarande form generellt sett inte ger ett tillräckligt underlag för att bedöma den EU-rättsliga bosättningen. Till exempel kan blanketten behöva kompletteras med ytterligare frågor om anledningen till flytten till Sverige, försörjning och beskattning, etc. Försäkringskassan kommer också att utveckla utformningen av blanketten så att man som huvudregel ska bifoga underlag som styrker de uppgifter man lämnar.

Även med en utvecklad blankett kan det i vissa fall finnas behov av att komplettera uppgifterna, t.ex. genom kontakt med den enskilde eller med det andra landet. Vi har sett i uppföljningen att detta i dag förekommer i liten omfattning. Det är svårt att avgöra i vilken mån detta beror på att handläggarna saknar tillräcklig kompetens för att identifiera vilka uppgifter som behövs och i vilken mån det beror på andra faktorer, t.ex. tidspress. En bidragande faktor till bristerna i utredningen kan vara svårigheter att få svar från vissa länder när Försäkringskassan skickar förfrågningar. Svårigheter kan behöva lyftas till diskussion med de berörda länderna och generellt i samarbetet på EU-nivå.

Uppföljningen har också visat att det finns ett stort förbättringsbehov när det gäller motiveringen till bosättningsbedömningen. Motiveringen är inte sällan otydlig eller avgränsad till någon eller några få omständigheter. En utförlig helhetsbedömning av samtliga relevanta omständigheter finns sällan beskriven. Intrycket är att det inte enbart är en fråga om att förbättra förmågan att *skriva* en bra motivering, utan att det också handlar om att utveckla kompetensen att analysera och väga relevant information för att *göra* bedömningen.

För att uppnå en ökad kompetens kan man behöva se över det stöd som finns i vägledning och processbeskrivning. Bland annat kan man behöva förtydliga vad som avses med faktisk bevisning, vilka underlag som krävs och hur man ska förhålla sig till underlag på annat språk.

För att stärka kompetensen kan man även behöva genomföra utbildningsinsatser. Eftersom reglerna innehåller ett stort bedömningsutrymme skulle likaseminarier också kunna vara en bra metod för att uppnå enhetligare bedömningar.

Lokala kvalitetsuppföljningar utifrån verktyget Væksten kan också bidra till att stärka handläggarnas kompetens. Avdelningen för gemensamma försäkringsfrågor har redan nu lagt till specifika frågor i Væksten som tar sikte på hur handläggaren motiverar sin bedömning av bosättningen, vilket på sikt förväntas ge en positiv effekt på kvaliteten.

Bilaga 1

Frågeformulär – uppföljning av rättslig kvalitet av bedömning av EU-rättsliga bosättningsbegreppet

Bakgrund och syfte:

Med bosättning avses den ort där personen är stadigvarande bosatt (Artikel 1.j i förordning (EG) nr 883/2004, artikel 1.h i förordning (EEG) nr 1408/71). Begreppet stadigvarande bosatt är ett EU-rättsligt begrepp, vilket innebär att bedömningen ska göras utifrån var personen har ett varaktigt centrum för sina intressen. Det innebär också att det ska ha samma innebörd oavsett var i förordningarna det hänvisas till en persons bosättning. Bedömningen att begreppet är EU-rättsligt görs med hänvisning till EU-domstolens dom C-13/73, Hakenberg, C-76/76 Di Paulo, C-102/91 Knoch, C-90/97 Swaddling, prop. 1989/99:119 s. 162 och s. 175.

För att fastställa var en person ska anses bosatt enligt förordning (EG) nr 883/2004 ska man bedöma var personen har sitt varaktiga centrum för sina intressen. Det innebär att en sammanvägd bedömning ska göras utifrån olika faktorer där ingen enskild omständighet är avgörande. Av artikel 11.1 i förordning (EG) nr 987/2009 framgår att om två eller flera medlemsländers institutioner har skilda uppfattningar, ska dessa institutioner i samförstånd fastställa var den berörda personen har sina huvudsakliga intressen. Prövningen ska göras utifrån en samlad bedömning av alla tillgängliga uppgifter om relevanta fakta, vilka kan utgöras av de kriterier som framgår av artikeln. Även om det inte alltid rör sig om en situation där Sverige och ett annat land har skilda uppfattningar om var en person kan anses bosatt kan Försäkringskassan hämta ledning i artikel 11 i förordning (EG) nr 987/2009.

Denna uppföljning syftar till att ge kunskap om kvaliteten i beslutsunderlag och bedömningen av en persons stadigvarande bosättning inom ramen för EU:s förordning (EG) nr 883/2004.

Nr	Fråga	Svarsalternativ	Kommentar	Villkor och styrning
1	Löpnummer		Ange det löpnummer som ärendet har i din lista, alltså inte ärende-id.	
2	Tillhör ärendet den ärendekategori som ska granskas?	1. Ja 2. Nej	Frågan syftar till att sortera bort eventuella felregistrerade ärenden som inte ska ingå i urvalet. Svara "Nej" om handläggaren inte har gjort någon prövning vid tillämpning av artikel 11.3 e i förordning (EG) nr 883/2004.	Om frågan besvaras med ja fortsätter du med granskningsformuläret. Om frågan besvaras med nej avslutas granskningen här.
3	Vilket ställningstagande till bosättning har gjorts i ärendet?	1. Bosatt i Sverige 2. Bosatt i annat land 3. Annat	Svara "Annat" om ärendet har avslutats utan att något ställningstagande till bosättning har gjorts.	Om svar "Annat" ska formuläret avslutas, stopp.

Nr	Fråga	Svarsalternativ	Kommentar	Villkor och styrning
4	Är det korrekt hantering av ärendet att handläggaren har gjort en bedömning av bosättningen vid tillämpning av 11.3 e i förordning (EG) nr 883/2004?	1. Ja 2. Nej	Svara "nej" om bedömningen av bosättning inte var nödvändig i ärendet, t.ex. om den försäkrade inte omfattas av förordning (EG) 883/2004 eller om det tydligt framkommer att den enskilde arbetar i det andra landet. Svara annars "ja".	
5	Vilka blanketter finns i ärendet?	1. FK5456 2. FK5459 3. A 1 4. E 001 5. E 104 6. E 106 7. E 121 8. Annan 9. Ingen alls	Frågan gäller de blanketter som fanns tillgängliga vid bedömningstillfället, dvs. inte eventuella blanketter som kommit in därefter. Ange samtliga blanketter som finns i ärendet.	Flervalsfråga
6	Vilken annan blankett finns i ärendet?	Fritext	Ange vilken annan blankett som finns i ärendet.	Besvaras endast om svar "Annan" på fråga 5.
7	Har handläggaren under utredningen haft dialog med det andra landet angående den enskildes bosättning?	1. Ja 2. Nej	Svara "ja" om handläggaren har haft dialog eller kontakt med det andra landet angående bosättningen på annat sätt än via blanketter. Svara annars "nej".	
8	Finns uppgifter om familjeförhållanden i ärendet?	1. Ja 2. Nej	Frågan gäller de uppgifter som fanns tillgängliga vid bedömningstillfället, dvs. inte eventuella uppgifter som kommit in därefter. Svara "ja" om det till någon del finns uppgifter om familjeförhållanden i ärendet. Uppgifterna behöver inte vara tillräckliga för att du ska svara "ja". Svara "nej" om det inte finns några uppgifter om familjeförhållanden i ärendet.	
9	Finns uppgifter om vistelsens varaktighet i Sverige i ärendet?	1. Ja 2. Nej	Frågan gäller de uppgifter som fanns tillgängliga vid bedömningstillfället, dvs. inte eventuella uppgifter som kommit in därefter. Svara "ja" om det till någon del finns uppgifter om vilken varaktighet vistelsen i Sverige har. Med varaktighet innefattas även uppgifter om frekvens och längd vid tillfälliga vistelser. Uppgifterna behöver inte vara tillräckliga för att du ska svara "ja". Om man i ärendet uppger att vistelsen varar tills vidare ska det anses vara uppgifter om vistelsens varaktighet. Svara "nej" om det inte finns några uppgifter om vilken varaktighet vistelsen i Sverige har.	

Nr	Fråga	Svarsalternativ	Kommentar	Villkor och styrning
10	Finns uppgifter om vistelsens varaktighet i det andra landet?	1. Ja 2. Nej	<p>Frågan gäller de uppgifter som fanns tillgängliga vid bedömningstillfället, dvs. inte eventuella uppgifter som kommit in därefter.</p> <p>Svara "ja" om det till någon del finns uppgifter om vilken varaktighet vistelsen i det andra landet har. Med varaktighet innefattas även uppgifter om vistelsens frekvens och regelbundenhet. Uppgifterna behöver inte vara tillräckliga för att du ska svara "ja". Om man i ärendet uppger att vistelsen varar tills vidare ska det anses vara uppgifter om vistelsens varaktighet.</p> <p>Svara "nej" om det inte finns några uppgifter om vilken varaktighet vistelsen i det andra landet har.</p>	
11	Finns uppgifter om anställnings-situation i ärendet?	1. Ja 2. Nej	<p>Frågan gäller de uppgifter som fanns tillgängliga vid bedömningstillfället, dvs. inte eventuella uppgifter som kommit in därefter.</p> <p>Svara "ja" om det till någon del finns uppgifter om huruvida den enskilde har eller har haft en anställning eller inte, antingen i Sverige eller i annat land. Uppgifterna behöver inte vara tillräckliga för att du ska svara "ja".</p> <p>Svara "nej" om det inte finns några uppgifter om huruvida den enskilde har eller har haft någon anställning eller inte, varken i Sverige eller i annat land.</p>	
12	Finns uppgifter om inkomst-förhållanden i ärendet?	1. Ja 2. Nej	<p>Frågan gäller de uppgifter som fanns tillgängliga vid bedömningstillfället, dvs. inte eventuella uppgifter som kommit in därefter.</p> <p>Svara "ja" om det till någon del finns uppgifter om den enskildes inkomster antingen från Sverige eller från annat land. Uppgifterna behöver inte vara tillräckliga för att du ska svara "ja".</p> <p>Svara "nej" om det inte finns några uppgifter om den enskildes inkomster, varken från Sverige eller från annat land.</p>	
13	Finns uppgifter om oavlönad verksamhet i ärendet?	1. Ja 2. Nej	<p>Frågan gäller de uppgifter som fanns tillgängliga vid bedömningstillfället, dvs. inte eventuella uppgifter som kommit in därefter.</p> <p>Svara "ja" om det till någon del finns uppgifter om oavlönad verksamhet, antingen i Sverige eller i annat land. Uppgifterna behöver inte vara tillräckliga för att du ska svara "ja".</p> <p>Svara "nej" om det inte finns några uppgifter om oavlönad verksamhet, varken i Sverige eller i annat land.</p>	

Nr	Fråga	Svarsalternativ	Kommentar	Villkor och styrning
14	Finns uppgifter om studerandes inkomstkälla i ärendet?	1. Ja 2. Nej 3. Inte aktuellt	<p>Frågan gäller de uppgifter som fanns tillgängliga vid bedömningstillfället, dvs. inte eventuella uppgifter som kommit in därefter.</p> <p>Svara "ja" om det till någon del finns uppgifter om studerandes inkomstkälla. Uppgifterna behöver inte vara tillräckliga för att du ska svara "ja".</p> <p>Svara "nej" om det inte finns några uppgifter om studerandes inkomstkälla.</p> <p>Svara "inte aktuellt" om den enskilde inte studerar och det därför inte är aktuellt att väga in studerandes inkomstkälla i bedömningen.</p>	
15	Finns uppgifter om bostadsförhållanden i Sverige i ärendet?	1. Ja 2. Nej	<p>Frågan gäller de uppgifter som fanns tillgängliga vid bedömningstillfället, dvs. inte eventuella uppgifter som kommit in därefter. Adressuppgift anses inte vara en uppgift om bostadsförhållanden.</p> <p>Svara "ja" om det till någon del finns uppgifter om bostadsförhållanden i Sverige. Uppgifterna behöver inte vara tillräckliga för att du ska svara "ja".</p> <p>Svara "nej" om det inte finns några uppgifter bostadsförhållanden i Sverige.</p>	
16	Finns uppgifter om bostadsförhållanden i det andra landet i ärendet?	1. Ja 2. Nej	<p>Frågan gäller de uppgifter som fanns tillgängliga vid bedömningstillfället, dvs. inte eventuella uppgifter som kommit in därefter. Adressuppgift anses inte vara en uppgift om bostadsförhållanden.</p> <p>Svara "ja" om det till någon del finns uppgifter om bostadsförhållanden i det andra landet. Uppgifterna behöver inte vara tillräckliga för att du ska svara "ja".</p> <p>Svara "nej" om det inte finns några uppgifter bostadsförhållanden i det andra landet.</p>	
17	Finns uppgifter om beskattning i ärendet?	1. Ja 2. Nej	<p>Frågan gäller de uppgifter som fanns tillgängliga vid bedömningstillfället, dvs. inte eventuella uppgifter som kommit in därefter.</p> <p>Svara "ja" om det till någon del finns faktiska uppgifter om beskattning i ärendet. Uppgifterna ska härröra från den enskilde om han eller hon betalar skatt antingen i Sverige eller i andra landet, du ska inte dra egna slutsatser utifrån den enskildes inkomst-situation. Uppgifterna behöver inte vara tillräckliga för att du ska svara "ja".</p> <p>Svara "nej" om det inte finns några uppgifter om beskattning i ärendet.</p>	

Nr	Fråga	Svarsalternativ	Kommentar	Villkor och styrning
18	Finns uppgifter om skälen till att personen flyttat i ärendet?	1. Ja 2. Nej	<p>Frågan gäller de uppgifter som fanns tillgängliga vid bedömningstillfället, dvs. inte eventuella uppgifter som kommit in därefter.</p> <p>Svara "ja" om det till någon del framkommer skälen till varför den enskilde flyttar som den enskilde själv anger. För att svara "ja" räcker det inte att punkt 2 i FK5459 är ifylld, utan det ska vara skäl som förklarar varför. Uppgifterna om skälen behöver inte vara tillräckliga för att du ska svara "ja".</p> <p>Svara "nej" om det inte finns några uppgifter om skälen till varför den enskilde flyttar.</p> <p>Om den enskilde exempelvis anger att han ska flytta till Sverige för att studera så är det inte att anse som ett skäl som avses i denna fråga, du ska då svara "Nej" Om han i stället anger att han ska flytta till Sverige för att studera och anledningen till att blev Sverige är för att hans vänner redan studerar på samma universitet i Sverige så är det att anse som ett skäl och du ska svara "ja". Med skäl till flytten menas alltså i det här sammanhanget något som går utöver de uppgifter om bosättning, studier, arbete etc. som fångats i ovanstående frågor.</p>	
19	Finns uppgifter om personens avsikt i ärendet?	1. Ja 2. Nej	<p>Frågan gäller de uppgifter som fanns tillgängliga vid bedömningstillfället, dvs. inte eventuella uppgifter som kommit in därefter.</p> <p>Svara "ja" om det till någon del finns uppgifter som visar på var den enskilde avser att vara bosatt. Uppgifterna behöver inte vara tillräckliga för att du ska svara "ja".</p> <p>Svara "nej" om det inte finns några uppgifter som visar på var den enskilde avser att vara bosatt.</p>	

Nr	Fråga	Svarsalternativ	Kommentar	Villkor och styrning
20	Bedömer du att ärendet är tillräckligt utrett för att kunna ta ställning till var den enskilde är bosatt?	1. Ja 2. Nej	<p>För att besvara frågan ska du bedöma om underlaget är tillräckligt i det enskilda ärendet för att kunna ta ställning till var den enskilde är bosatt. Alla kriterier som kan ligga till grund för en bosättningsbedömning behöver inte vara aktuella att ta med i bedömningen i alla ärenden. Det är ärendets beskaffenhet som avgör vilka uppgifter som behövs för att kunna ta ställning till bosättningen.</p> <p>Svara "ja" om din bedömning är att det finns tillräcklig utredning i ärendet för att ta ställning till var den enskilde är bosatt.</p> <p>Svara "nej" om din bedömning är att det saknas underlag eller uppgifter i ärendet till någon del, som behövs för att kunna ta ställning till var den enskilde är bosatt. Det kan exempelvis handla om att det finns utredning/uppgifter om bostad i Sverige, men att det saknas utredning/uppgifter om detta i det andra landet och du bedömer att den uppgiften behövs för att kunna ta ställning till bosättningen.</p>	

Nr	Fråga	Svarsalternativ	Kommentar	Villkor och styrning
21	Vad bedömer du saknas tillräckliga uppgifter om i utredningen?	1. Uppgifter om familjeförhållanden 2. Uppgifter om vistelsens varaktighet i Sverige 3. Uppgifter om vistelsens varaktighet i det andra landet 4. Uppgifter om anställnings-situation 5. Uppgifter om inkomst-förhållanden 6. Uppgifter om oavlönad verksamhet 7. Uppgifter om studerandes inkomstkälla 8. Uppgifter om bostads-förhållanden i Sverige 9. Uppgifter om bostads-förhållanden i det andra landet 10. Uppgifter om beskattning 11. Uppgifter om skälen till att personen flyttat 12. Uppgifter om personens avsikt 13. Underlag från annan medlemsstat 14. Annat	Markera samtliga alternativ som du anser att det saknas tillräckliga uppgifter om i ärendet. Alla alternativ behöver inte vara aktuella i alla ärenden, utan det är ärendets beskaffenhet som avgör vilka uppgifter som behövs för att kunna ta ställning till bosättningen.	Besvaras endast om svar "Nej" på fråga 20.
22	Vilken annan utredning bedömer du saknas i ärendet?	Fritext		Besvaras endast om svar "Annat" på fråga 21.

Nr	Fråga	Svarsalternativ	Kommentar	Villkor och styrning
23	Vilka kriterier har handläggaren tagit hänsyn till vid bedömningen av bosättningen?	<ol style="list-style-type: none"> 1. Familjeförhållanden 2. Vistelsens varaktighet i Sverige 3. Vistelsens varaktighet i det andra landet 4. Anställnings-situation 5. Inkomst-förhållanden 6. Utövande av oavlönad verksamhet 7. Studerandes inkomstkälla 8. Bostads-förhållanden i Sverige 9. Bostads-förhållanden i det andra landet 10. Beskattning 11. Skälen till att personen flyttat 12. Den enskildes avsikt 13. Folk-bokföringen 14. Annat 15. Framgår inte 	<p>Ange samtliga kriterier som handläggaren uttryckligen har tagit hänsyn till i sitt ställningstagande till bosättning i ärendet.</p> <p>Svara "framgår inte" om det inte uttryckligen framkommer i ärendet vad handläggaren grundar sitt ställningstagande på och det finns ingen motivering till ställningstagandet. Det kan exempelvis handla om ärenden där handläggaren endast hänvisar till kundens varaktiga centrum för sina intressen utan att ange på vilka kriterier man har kommit fram till var intressecentrumet är.</p>	
24	Vilket annat kriterium har handläggaren tagit hänsyn till i bedömningen?	Fritext		Besvaras endast om svar "Annat" på fråga 23.

Nr	Fråga	Svarsalternativ	Kommentar	Villkor och styrning
25	Finns faktisk bevisning avseende de kriterier som handläggaren har tagit hänsyn till vid bedömningen av bosättning för att kunna bedöma den enskildes bosättning?	1. Ja, helt 2. Ja, delvis 3. Nej	<p>Med faktisk bevisning menas relevanta underlag som härrör från någon annan, t.ex. ett hyresavtal. Det kan även vara underlag från ett annat land, t.ex. ett underlag (t.ex. blankett) om att den enskilde inte längre omfattas av det andra landets försäkring.</p> <p>Om folkbokföringen är det kriterium som handläggaren har tagit hänsyn till så finns faktisk bevisning, då ska du svara "ja". Om handläggaren kontrollerat "Fråga AF/A-kassa" så anses svaret som faktisk bevisning.</p> <p>Svara "ja, helt" om din bedömning är att det finns faktisk bevisning för alla de kriterier som handläggaren har tagit hänsyn till i bedömningen av bosättning.</p> <p>Svara "ja, delvis" om din bedömning är att det finns faktisk bevisning för vissa av de kriterier som handläggaren har tagit hänsyn till i bedömningen av bosättning, men det saknas faktisk bevisning för andra delar.</p> <p>Svara "nej" om din bedömning är att det saknas faktisk bevisning för alla kriterier som handläggaren har tagit hänsyn till i bedömningen av bosättning.</p>	Om svar "Framgår inte" på fråga 23 ska denna fråga inte besvaras.
26	Skulle du göra samma bedömning angående var den enskilde anses vara bosatt?	1. Ja 2. Nej	<p>Svara "Ja" om du skulle göra samma bedömning som handläggaren om var den enskilde anses vara bosatt.</p> <p>Svara "Nej" om du skulle göra en annan bedömning än den som handläggaren har gjort angående var den enskilde anses vara bosatt.</p>	Besvaras endast om svar "Ja", utredningen är tillräcklig, på fråga 20.
27	Varför skulle du göra en annan bedömning?	Fritext	Ange i korta ordalag vad anledningen är till att du skulle göra en annan bedömning än den som handläggaren har gjort avseende var den enskilde anses vara bosatt.	Besvaras endast om svar "Nej" på fråga 26.
28	Bedömer du att motiveringen av var den enskilde bedöms vara bosatt håller god kvalitet?	1. Ja 2. Nej	<p>Svara "Ja" om handläggaren har motiverat sitt ställningstagande till bosättning i ärendet, antingen i journal eller på annat ställe, genom att på ett begripligt sätt förklara hur de olika kriterierna som man tagit hänsyn till i bedömningen står sig mot varandra i ärendet och varför man kommer fram till den slutliga bedömningen om bosättning.</p> <p>Svara annars "Nej".</p>	Besvaras endast om svar "Ja" på fråga 26.

I serien Anser har följande skrifter publicerats sedan år 2005:

- 2005:1 Regeringsrättsdomar i socialförsäkringsmål januari–december 2004. En rättsfallsöversikt
- 2007:1 EU-domar
- 2010:1 Regeringsrättens domar i socialförsäkringsmål. Januari 2005–december 2009. En rättsfallsöversikt
- 2011:1 Rättsfallsöversikt – personlig assistans
- 2012:1 En analys av vissa frågor om återbetalning och eftergift. Rättsfallsöversikt
- 2012:2 Rättsfallsöversikt – personlig assistans
- 2013:1 Rättsfallsöversikt – bilstöd
- 2013:2 Regeringsrättens och Högsta förvaltningsdomstolens domar i socialförsäkringsmål. Januari 2010–september 2012. En rättsfallsöversikt

Från år 2014 har serien Anser bytt namn till Rättslig uppföljning. I serien Rättslig uppföljning har följande skrifter publicerats sedan år 2014:

- 2014:1 Rättsfallsöversikt – aktivitetsersättning
- 2014:2 Beslutsunderlag och beslut i sjukpenningärenden. En jämförelse mellan år 2010 och år 2013. Rättslig kvalitetsuppföljning
- 2015:1 Rättsfallsöversikt – personlig assistans (föräldraansvar)
- 2015:2 Personkrets och grundläggande behov. Bedömningen av grundläggande rekvisit för assistansersättning. Rättslig kvalitetsuppföljning
- 2015:3 Sjukpenningärenden som avslutas för att dagarna tar slut. Rättslig kvalitetsuppföljning
- 2015:4 Beslutsunderlag och beslut i sjukersättningsärenden. Rättslig kvalitetsuppföljning
- 2015:5 EU-rättslig bosättningsbedömning. Rättslig kvalitetsrapport